

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική μονάδα & Προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών

Περίληψεις

14, 16, 21 & 23 Ιανουαρίου 2013

6ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνου

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: «Δρω και αντιδρώ, βελτιώνοντας την επικοινωνία μου, με τους σημαντικούς άλλους»

Αγγελική Σπινθάκη

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

1. Να κατανοήσουμε την αναγκαιότητα μιας αποτελεσματικής επικοινωνίας, για την βελτίωση των διαπροσωπικών μας σχέσεων
2. Να ασκηθούμε σε τεχνικές, για μια αμοιβαία ρύθμιση συμπεριφοράς, κατά την αλληλεπίδραση που ασκείται στις διαπροσωπικές μας σχέσεις
3. Να αναπτύξουμε δεξιότητες, τέτοιες που να είναι ικανές να εδραιώσουν την αμοιβαία κατανόηση
4. Μελέτη περίπτωσης

Το εργαστήριο θα είναι σχεδιασμένο, με βάση τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων και με δραστηριότητες, που θα μας δώσουν την ευκαιρία να παρατηρήσουμε την πολυπλοκότητα και τους τρόπους της επικοινωνίας.

Οι συμμετέχοντες θα έρθουν σε επαφή με ερεθίσματα που προκαλούν τους τρόπους με τους οποίους αντιδρούμε σε κάθε επικοινωνία, προκειμένου να τους μελετήσουμε, προσεγγίζοντάς τους, μέσα από την τεχνική της αναπαράστασης και της Συστημικής σκέψης. Επίσης θα ασκηθούν στην πρακτική της Ενσυναίσθησης, προκειμένου να εξασφαλίζουν μια αποτελεσματική επικοινωνία κατά τη συναναστροφή τους, με τους σημαντικούς άλλους.

Ο παραπάνω τρόπος προσέγγισης θα αποτελέσει ένα εναλλακτικό «εργαλείο» για την επίλυση προβληματικών καταστάσεων, σχετικών με αντικοινωνικές συμπεριφορές μαθητών και γενικότερων συγκρουσιακών διαπροσωπικών σχέσεων μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Η συνάντηση θα κλείσει με τη φάση του Αναστοχασμού, πάνω στο θέμα που επεξεργαστήκαμε.

Διαπροσωπικές σχέσεις, προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνική ένταξη των μαθητών

Τηλέμαχος Ιατρίδης

Στοιχεία επικοινωνίας:

iatridis@fks.uoc.gr

Το σεμινάριο αυτό διαπραγματεύεται τα προβλήματα που αναφέρουν συνήθως οι εκπαιδευτικοί σε τάξεις με πολυπολιτισμική σύνθεση και επιχειρεί να διαφωτίσει πώς συνδέονται οργανικά τα προβλήματα αυτά με τα αιτήματα και τις προκλήσεις που εγείρει η πολιτισμική και κοινωνική ετερότητα στο σχολείο και την τάξη. Ως «προβλήματα» μας απασχολούν εδώ κυρίως οι δυσλειτουργικές καταστάσεις που προκύπτουν από τη διαγωγή και συμπεριφορά των μαθητών απέναντι σε άλλους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς. Η προσέγγιση του θέματος βασίζεται σε πορίσματα κλασικών και πρόσφατων ερευνών από την κοινωνική ψυχολογία και άλλους κλάδους, τα οποία δείχνουν πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος που παίζουν οι κοινωνικές κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται οι μαθητές για την ψυχική

υγεία των ίδιων και για τη δυναμική της τάξης. Σε αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται εποικοδομητικοί, αλλά και μη εποικοδομητικοί, τρόποι διαχείρισης της ετερότητας και των κοινωνικών κατηγοριών. Επιδιώκεται ταυτόχρονα ο αναστοχασμός των εκπαιδευτικών ως προς τις δικές τους πρακτικές και αναπτύσσεται ένας κριτικός προβληματισμός για διάφορες ευρέως διαδεδομένες «λύσεις» (όπως π.χ. το να φέρουμε απλά σε επαφή μεταξύ τους τα μέλη διαφορετικών ομάδων).

Το σεμινάριο θα εστιάσει αρχικά στη μορφολογία τυπικών προβλημάτων που απαντώνται στην τάξη και στην κατανόηση της διασύνδεσής τους με την πολιτισμική και κοινωνική διαφοροποίηση. Στη συνέχεια, έμφαση δίνεται στη δυνατότητα επιτυχούς διαχείρισης και αντιμετώπισης των «προβλημάτων» από μέρους των εκπαιδευτικών. Στο σύνολό του το σεμινάριο αποβλέπει στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών ως προς τη δυνατότητά τους να διαχειρίζονται εποικοδομητικά ποικίλες δυναμικές στην τάξη, που έχουν τις ρίζες τους σε ρητές (αλλά και άρρητες συχνά) κοινωνικές κατηγοριοποιήσεις.

Βιβλιογραφία

Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο: Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cummins, J. (2005). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. Αθήνα: Gutenberg.

Δαφέρμος, Μ. (2006). *Περιθωριοποίηση και εκπαιδευτική ένταξη*. Αθήνα: Ατραπός.

Δραγώνα, Θ., Σκούρτου, Ε. & Φραγκουδάκη, Α. (2001). *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές διαφορές και κοινωνικές ανισότητες* (Τόμος Α'). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κουρκούτας, Η. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά: Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου* (2^η έκδοση). Αθήνα: Τόπος.

Μπεζέ, Λ. (επιμελ.) (1998). *Βία στο σχολείο... Βία του σχολείου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Τριλίβα, Σ., Ανγνωστοπούλου, Τ., & Χατζηνικολάου, Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... απλά διαφορετικός: Ασκήσεις ευαισθητοποίησης στη διαφορετικότητα για παιδιά δημοτικού και γυμνασίου*. Αθήνα: Gutenberg.

Χρυσόχου, Ξ. (2005). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα: Κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Δεξιότητες επικοινωνίας και τεχνικές αντιμετώπισης ανεπιθύμητων συμπεριφορών στη σχολική τάξη

Αργυρούλα Ε. Καλαϊτζάκη

Στη σύγχρονη κοινωνία μας, ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός των γνώσεων, δεξιοτήτων και τεχνικών των εκπαιδευτικών προκειμένου να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα προβλήματα που προκύπτουν στη σχολική τάξη (π.χ. διαχείριση βίας και επιθετικότητας) κρίνεται αναγκαίος. Στόχος της εισήγησης είναι η παροχή των γνώσεων εκείνων που απαιτούνται ώστε οι εκπαιδευτικοί να:

- διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες προσεκτικής ακρόασης και επιρροής, οι οποίες συμβάλλουν σημαντικά στην αποτελεσματικότητα της διαπροσωπικής επικοινωνίας τους με τους μαθητές
- αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τα διάφορα προβλήματα συμπεριφοράς που εκδηλώνουν τα παιδιά και παρακωλύουν την ομαλή λειτουργία της σχολικής τάξης

Οι δύο παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν στα πλαίσια δύο αντίστοιχων εισηγήσεων. Στην πρώτη εισήγηση, οι εκπαιδευτικοί θα γνωρίσουν τις δεξιότητες προσεκτικής παρακολούθησης και λεκτικής επικοινωνίας, οι οποίες αποτελούν το μέσο ανάπτυξης της βέλτιστης σχέσης με ένα άλλο άτομο. Συγκεκριμένα, θα γίνει συζήτηση και εξάσκηση στις ακόλουθες δεξιότητες: συμπεριφορά προσεκτικής παρακολούθησης και ενσυναίσθησης, ανοιχτή πρόκληση σε συζήτηση (ανοικτές και κλειστές ερωτήσεις), διευκρίνιση (στοιχειώδης ενθάρρυνση και παράφραση), αντανάκλαση συναισθημάτων, περίληψη και σύνθεση δεξιοτήτων.

Στη δεύτερη εισήγηση, θα δοθούν παραδείγματα, μέσω της προβολής ολιγόλεπτων βίντεο, και θα γίνει συζήτηση για κάποιες τυπικές ανεπιθύμητες συμπεριφορές (οι οποίες θα επιλεγούν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευόμενων) που εκδηλώνουν τα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας και παρακωλύουν την ομαλή λειτουργία της σχολικής τάξης (π.χ. βία, επιθετικότητα, εκφοβισμός, ΔΕΠΥ). Τέλος, θα προταθούν τρόποι διαχείρισης/ αντιμετώπισης των ανεπιθύμητων συμπεριφορών στο πλαίσιο του σχολείου, εφαρμόζοντας τις κατάλληλες κατά περίπτωση τεχνικές από διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις (π.χ. συμπεριφορισμός, οικοσυστημική θεωρία, αφηγηματική κ.ά.).

Βιβλιογραφία

Barlow, D.H. & Durand, V.M. (2000). *Ψυχολογία και Παθολογική Συμπεριφορά: Μια συνθετική βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση* (Τόμος Α' και Β'). (Επιμ. Λ. Μεσσήνης). Αθήνα: Έλλην.

- Geldard, K. & Geldard, D. (2004). *Η συμβουλευτική ψυχολογία στα παιδιά: Θεωρία – εφαρμογές* (Επιμ. Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ivey, A.E., Gluckstern, N.B. and Bradford-Ivey, M. (1996). *Συμβουλευτική: Μέθοδος Πρακτικής Προσέγγισης*. Μετάφραση Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kring A. M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson, S. L. (2010). *Ψυχοπαθολογία* (Επιμ. Αυδή Ε. & Ρούση Π.). Αθήνα: Γ. Δάρδανος - Κ. Δάρδανος Ο.Ε.
- Sutton, C. (2003). *Προβλήματα Συμπεριφοράς παιδιών και εφήβων*. Αθήνα: Α & Σ Σαββάλας Α.Ε.
- Αγγελοσοπούλου Α. και Ζαφειροπούλου Μ. (2012). *Ο Αγχόσαυρος: Οδηγός διαχείρισης συναισθημάτων με γνωσιακές συμπεριφοριστικές τεχνικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Γεωργιάδου, Ν. (2011). *Θεραπευτικά παιχνίδια*. Εκδόσεις: Οξυγόνο.
- Γεωργιάδου, Ν. (2011). *Θεραπευτικά Παραμύθια*. Αθήνα: Οξυγόνο.
- Ζαφειροπούλου, Μ. *Σκέφτομαι Σωστά - Νιώθω Καλά: Ένα εγχειρίδιο γνωσιακής - συμπεριφοριστικής θεραπείας για παιδιά και νέους*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Κολιάδης, Ε. (2010). *Συμπεριφορά στο σχολείο: Αξιοποιούμε δυνατότητες, αντιμετωπίζουμε προβλήματα*. Εκδόσεις: Κολιάδης, Ε.
- Κουρκούτας, Η. & Chartier, J. P. (2008) (Επιστ. Επιμ.). *Παιδιά και Έφηβοι με Ψυχοκοινωνικές και Μαθησιακές Διαταραχές. Στρατηγικές παρέμβασης*. Αθήνα: Τόπος.
- Κουρκούτας, Η. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά*. Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.
- Λιβανίου, Ε. (2004). *Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στην κανονική τάξη*. Αθήνα: Κέδρος Εκδοτική Λογοτεχνική Βιβλίων Α.Ε
- Συλλογικό Έργο (2009). *Παιδική παραβατικότητα και σχολείο*. Αθήνα: Τόπος.
- Τριλίβα, Σ., & Chimienti, G. (1998). *Πρόγραμμα ελέγχου των συγκρούσεων. Εγχειρίδιο για ψυχολόγους, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς λειτουργούς που θέλουν να ενισχύσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τριλίβα, Σ., Αναγνωστοπούλου, Τ., Χατζηνικολάου, Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... απλά διαφορετικός!* Αθήνα: Gutenberg.
- Χρηστάκης, Κ.Γ. (2011). *Προβλήματα Συμπεριφοράς στη Σχολική Ηλικία*. Αθήνα: Κ. Μπάμπαλης Μονοπρόσωπη ΕΠΕ.
- Ψύλλου Ρ. και Ζαφειροπούλου Μ. (2009). *Τα Φιλαράκια... πώς να αντιμετωπίσουμε τα αρνητικά συναισθήματά μας*. Αθήνα: Πεδίο.